

“Λογοκρισία” και μηνύματα των ονείρων

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η μελέτη του κ. Δημήτρη Τσιολακίδη για τη θεολογική εξέταση της φροϋδικής ανάλυσης των ονείρων (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1ICvFA3>) προχωρά σε επιμέρους ζητήματα της ερμηνείας των ονείρων.

Το ύψος της αυστηρότητας της λογοκρισίας καθορίζει και τον βαθμό πληρότητας της μεταμφίεσης. Υπάρχει σαφώς αναλογία μεταξύ των δύο (λογοκρισίας και μετάθεσης) και σύμφωνα με τον Φρόυντ δύο ρυθμιστικές δυνάμεις αντίθετες [όχι πάντα κατ' ανάγκη, αναφέρομαι στην περίπτωση που το θέλημα έχει σβήσει ή δεν υπάρχει, και το Είναι δεν ταυτίζεται με το εγώ] ανταγωνίζονται κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης του ονείρου «οι τάσεις, το σύστημα».[73] «Η μία φέρνει την επιθυμία η άλλη την λογοκρίνει και τη διαστρέφει.

railway to horizon

Οι δύο αυτές δυνάμεις λογίζονται ως υποστάσεις του ψυχικού οργάνου που είναι υποχρεωμένες νομοτελειακά να υπόκεινται στη διαδικασία του φιλτραρίσματος που διενεργεί η συνείδηση. Η δεύτερη υπόσταση όμως (λογοκρισία) είναι αυτή που μεταβάλλει, τροποποιεί, και επηρεάζει τη διεργασία φιλτραρίσματος η οποία συντελείται στη συνείδηση. Η συνείδηση είναι αυτή που αναλαμβάνει την πραγμάτωση της μετάθεσης, αλλά και ανοίγει τις θύρες για την πραγμάτωσή της. Με βάση τις δύο ψυχικές υποστάσεις ο Φρόυντ λέει: «τα λυπηρά όνειρα περιέχουν πολλά λυπηρά γεγονότα στη δεύτερη υπόσταση, αλλά αυτά τα γεγονότα περικλείουν την εκπλήρωση μιας επιθυμίας της πρώτης», [74] δηλαδή η μη εκπλήρωση μιας επιθυμίας μπορεί να αποτελεί ένδειξη για την εκπλήρωση μιας άλλης.

Το κρυφό νόημα του ονείρου μπορεί να αποδίδεται σε ορισμένες περιστάσεις με εξηγήσεις που ενδέχεται να είναι αντίθετες μεταξύ τους, «αλλά να συγκαλύπτουν η μία την άλλη και να αποτελούν ένα ωραίο παράδειγμα για την διπλή έννοια που παρουσιάζει συνήθως το όνειρο όπως όλα τα ψυχοπαθολογικά φαινόμενα» [75] Η αποκάλυψη του κρυφού νοήματος του κάθε ονείρου είναι έργο αποκλειστικά της ανάλυσης. Διερευνώντας το ζήτημα της μετάθεσης και της ανεκπλήρωτης στο

όνειρο ο Φρόνυτ παρεμβάλλει αποσπάσματα σχετικά με την ψυχοπαθολογία της υστερίας, και τονίζει τη σημαντική συμβολή που μπορεί να έχει στη διάγνωση και θεραπεία τους η ερμηνεία του ονείρου και δη του φαινομένου της μετάθεσης η της ανεκπλήρωτης επιθυμίας.

Επίσης το όνειρο μπορεί να φανερώσει μια εσωτερική πάλη του υποκειμένου εναντίον του εαυτού του, εφόσον η ανάλυση αξιολογήσει σωστά τα δεδομένα της προηγούμενης και της επόμενης ημέρας από την εμπειρία του ονείρου. Εδώ ο Φρόνυτ μιλάει για έναν καινούριο τύπο ονείρου που είναι το όνειρο της ανυπομονησίας, το οποίο ανταποκρινόμενο στην επιθυμία πραγματοποιεί ένα γεγονός πριν ακόμη συμβεί στην πραγματικότητα. Συγκεφαλαιώνοντας ο Φρόνυτ αναφέρει ότι όσον αφορά τα όνειρα με οδυνηρό περιεχόμενο, αυτά είναι όνειρα επιθυμίας και πως η ερμηνεία τους αναφέρεται σε θέματα ταμπού. «Το αίσθημα της δυσαρέσκειας που εμφανίζεται στο όνειρο δεν αποκλείει την ύπαρξη μιας επιθυμίας Σε κάθε άνθρωπο υπάρχουν επιθυμίες που δε θα ήθελε να τις ανακοινώσει στους άλλους και επιθυμίες που δε θα ήθελε ούτε στον εαυτό να τις ομολογήσει».[76] Έτσι: «Το όνειρο είναι η(μεταμφιεσμένη) πραγματοποίηση μιας (καταπνιγμένης, απωθημένης) επιθυμίας.»[77] Η διατύπωση αυτή του Φρόνυτ σύμφωνα με τον ίδιο εκφράζει και την ουσία του ονείρου. Παραλλαγή των ονείρων με λυπηρό περιεχόμενο είναι οι εφιάλτες και δεν προσθέτουν κανένα νέο στοιχείο για το πρόβλημα του ονείρου.

Στο θέμα αυτό η προσοχή στρέφεται στο άγχος. Ο Φρόνυτ διαπιστώνει ανάμεσα στο ονειρικό άγχος και στο άγχος των νευρώσεων μία εσωτερική σχέση, και ανάγοντας την εξήγηση του πρώτου στην ερμηνεία του δεύτερου, συμπεραίνει ότι « οι εφιάλτες είναι όνειρα σεξουαλικού περιεχομένου που η λήμπιντό τους έχει μετατραπεί σε άγχος».[78] Τη διαβεβαίωση αυτή τη δικαιολογεί αναλύοντας μερικά όνειρα νευροπαθών.

[Συνεχίζεται]

[73] Αυτόθι σ.121 σημ: οι τάσεις αφορούν στο ασυνείδητο, ενώ το σύστημα στο συνειδητό

[74] Αυτόθι σ.123

[75] Αυτόθι σ.125

[76] Αυτόθι σ.134

[77] Αυτόθι σ.134

[78] Αυτόθι σ.135